

«تجرید الاعتقاد» از بزرگترین کتاب‌های کلام شیعی است/ خواجه نصیر نظریه‌پرداز نظام اخلاقی شیعی است

یک استاد دانشگاه شهید بهشتی در همایش اخلاق و فلسفه از نگاه خواجه نصیر گفت: مؤلف کتاب بزرگ «تجرید الاعتقاد» که یکی از بزرگترین کتاب‌های کلام شیعی است، خدمت بزرگ دیگری به تشیع کرده و آن نظریه‌پردازی نظام اخلاقی شیعی است.

یک استاد دانشگاه شهید بهشتی در همایش اخلاق و فلسفه از نگاه خواجه نصیر گفت: مؤلف کتاب بزرگ «تجرید الاعتقاد» که یکی از بزرگترین کتاب‌های کلام شیعی است، خدمت بزرگ دیگری به تشیع کرده و آن نظریه‌پردازی نظام اخلاقی شیعی است. به گزارش خبرنگار مهر، آیت‌الله مصطفی محقق‌داماد استاد دانشگاه شهید بهشتی عصر امروز 5 اسفندماه در همایش اخلاق و فلسفه از نگاه خواجه نصیر در مورد «خواجه نصیرالدین طوسی، نظریه پرداز اخلاق شیعی» به ارائه سخن پرداخت. وی گفت: خواجه نصیرالدین طوسی را معمولاً به عنوان نظریه‌پرداز کلام شیعی می‌شناسیم و این مسأله کاملاً درست است، چرا که تا پیش از خواجه اثر مهمی در کلام شیعی وجود نداشته و بعد از خواجه هم هر اثری که نوشته شده است، در حاشیه آثار او قرار دارد، اما بزرگی این شخصیت فکری فقط به واسطه نظریه‌پردازی‌اش در کلام شیعی نبوده است. وی افزود: مؤلف کتاب بزرگ «تجرید الاعتقاد» که یکی از بزرگترین کتاب‌های کلام شیعی است، خدمت بزرگ دیگری به تشیع کرده و آن نظریه‌پردازی نظام اخلاقی شیعی است.

محقق داماد با بیان اینکه کتاب‌های اخلاقی خواجه نصیر تنها حاوی موعظه و پند و نصیحت نیست، اظهار داشت: اگر اخلاق تنها پند و نصیحت باشد که در همه جا یافت می‌شود. بنابراین، نظام اخلاقی با پند و نصیحت تفاوت دارد.

استاد دانشگاه شهید بهشتی تصریح کرد: خواجه نصیر به عنوان یک متفکر شیعی برای مکتب تشیع نظام اخلاقی قایل است و برای اخلاق جایگاه نفس‌الامری را در نظر می‌گیرد. او همه چیز را به دست شریعت نمی‌دهد و اخلاق را به نحو مطلق بر شریعت متکی نمی‌سازد، بلکه در جاهایی آموزه‌ها و قواعد اخلاق را بر قلمرو عقل طرح می‌کند.

وی تأکید کرد: خواجه نصیر اخلاق مبتنی بر شریعت برای همه شرایط و جایگاه‌های معرفتی احکام اخلاقی را صادر نمی‌کند، بیان کرد: بسیاری از شرایط وجود دارند که در آنها مسایل اخلاقی ایجاد می‌شوند ولی حکم شرعی اخلاقی برای آنها وجود ندارد، در چنین مواقعی باید با عقل به احکام اخلاقی رسیدگی کرد.

عضو هیئت علمی مؤسسه پژوهشی حکمت و فلسفه ایران با بیان اینکه خواجه نصیر با طرح دو اصل در تجرید الاعتقاد به عنوان یک متفکر شیعی برای اخلاق تشیع یک نظام ساخته است، گفت: نخست نظریه ذاتی بودن حسن و قبح اعمال بشری به این معنا که اعمال در درون ذاتش قبیح یا حسن است و اعتباری نیست چرا که نفس‌الامر برای حسن و قبح ارزش قائل است.

محقق داماد اصل دوم را عقلی بودن حسن و قبح به شمار آورد و بیان کرد: مدرک حسن و قبح عقل بشری است عقل می‌تواند حسن و قبح حتی مصادیق آنرا تشخیص دهد. این دو اصل چیز بی‌نام اخلاق بوجود می‌آورد که اگر نباشد در حقیقت به انکار اخلاق رسیده‌ایم و هرچه می‌ماند شرع (اعم از واجب، حرام، مکروه یا مباح) است.

وی تأکید کرد: خواجه نصیر الدین طوسی همه چیز را به دست شریعت نمی‌دهد چرا که اعتقاد دارد یک جاهایی قلمرو عقل است و جاهایی هم شریعت. بنابراین برای اخلاق جا باز کرده است.